

KUNGL. VITTERHETS
HISTORIE OCH
ANTI KVITETS AKADEMIEN

ÅRSBOK 2020

STOCKHOLM 2020

JONAS TALLBERG

Politik bortom nationalstaten
– *effektiv, demokratisk, legitim?*

KLIMATFÖRÄNDRINGAR, KONFLIKTER, EPIDEMIER, finanskriser och flyktingströmmar. Gemensamt för dessa nutida samhällsproblem är deras gränsöverskridande natur och det behov av internationellt samarbete som de ger upphov till. Denna insikt har under de senaste 75 åren föranlett en förskjutning av makt och politik till nya arenor på internationell nivå. Till dessa hör globala organisationer som Förenta nationerna (FN) och Världshälsoorganisationen (WHO), regionala organisationer som Afrikanska unionen (AU) och Europeiska unionen (EU), samt nya internationella samarbetsformer, ofta med en betydande roll för icke-statliga aktörer, som näringsliv och civilsamhälle.

Förflyttningen av makt och politik till internationell nivå väcker klassiska statsvetenskapliga frågor i en ny kontext:

- Är politiken *effektiv* i termer av lösningar på samhällsproblem?
- Är politiken *demokratisk* i termer av förutsättningar för folkstyre?
- Är politiken *legitim* i termer av medborgares tilltro till dess lämplighet?

Dessa tre frågor har varit föremål för växande forskning under de senaste två decennierna. I det följande tecknar jag forskningsdebatten inom vart

och ett av dessa områden, samt presenterar ett urval av resultat från egen forskning. Jag avslutar med att diskutera förutsättningarna för effektivitet, demokrati och legitimitet i dagens politiska klimat, i ljuset av existerande forskning. Men först en summering av maktens och politikens förflyttning.

Maktförskjutning till internationell nivå

Maktförskjutningen från enskilda stater till gemensamt internationellt beslutsfattande har skett i tre steg. I alla steg har förändringen huvudsakligen motiverats av en önskan om att mer effektivt kunna lösa gränsöverskridande problem som inte kan hanteras av varje enskild stat för sig.

För det första har stater skapat allt fler internationella organisationer över tiden (Pevehouse et al. 2019). Medan trenden var svagt ökande från 1820 till 1950, utmärktes den andra halvan av 1900-talet av en enorm tillväxt. I samband med uppbyggandet av en ny världsordning efter andra världskriget ökade antalet internationella organisationer från cirka 60 år 1950 till väl över 320 år 2000. Medan mellankrigstiden hade utmärkts av kris och sammanbrott i det internationella samarbetet, kom efterkrigstiden att karaktäriseras av en expansion av internationellt samarbete till allt fler politikområden. Gemensamt framförhandlade regler och institutioner blev norm snarare än undantag. De senaste tjugo åren har antalet klassiska internationella organisationer varit förhållandevis konstant. I stället har nya samarbetsformer på internationell nivå vuxit i antal och betydelse.

För det andra har stater i ökad utsträckning överfört beslutsmyndighet från nationell nivå till de nya organisationer som skapats på internationell nivå. EU är i det sammanhanget ett tacksamt exempel. Sedan organisationen skapades genom kol- och stålfördraget år 1951 har varje nytt traktat som medlemsstaterna ingått medfört ett överlåtande av fler befogenheter till EU. Särskilt betydelsefulla i detta sammanhang var Romfördraget 1957 – som överförde beslutsmyndighet inom bland annat handel, konkurrensfrågor, jordbruk, fiske, transport, socialpolitik och utvecklingspo-

litik – samt Maastrichtfördraget 1991, som medförde nya befogenheter för EU inom framför allt utrikes- och säkerhetspolitik, rättsliga frågor och inrikesfrågor, samt penningpolitik. Nu för tiden är det få politikområden som inte i någon form är föremål för lagstiftning, samordning eller erfarenhetsutbyte på europeisk nivå. Det har i hög grad rört sig om en ensidig förflyttning av politikområden från nationellt till europeiskt beslutsfattande.

För det tredje har enskilda medlemsstater släppt på sin kontroll *inom* internationella organisationer till förmån för överstatliga organ och beslutsformer (Hooghe et al. 2017). Å ena sidan har medlemsstaterna delegerat makt från mellanstatliga organ, som ministerråd, till överstatliga organ, som sekretariat, parlamentariska församlingar och domstolar. Inom EU har exempelvis EU-kommissionen, Europaparlamentet och EU-domstolen delegerats makt på bekostnad av ministerrådet. Det innebär att delar av den beslutsmakt som internationella organisationer har i praktiken utövas av organ med ett mått av (avsiktligt) oberoende från medlemsstaterna. Å andra sidan har medlemsstaterna ”poolat” beslutsmakt inom mellanstatliga organ, genom att i ökad utsträckning fatta beslut utifrån majoritetsprincipen snarare än enhällighetsprincipen. Det innebär att varje enskild stat har övergivit den möjlighet som tidigare fanns att stoppa oönskade beslut genom att lägga in sitt veto, vilket i sin tur har ökat möjligheterna att komma till gemensamma beslut inom mellanstatliga organ.

Sammanfattningsvis har utvecklingen under efterkrigstiden gått mot allt fler internationella organisationer, allt mer beslutsmakt för dessa organisationer och ett allt större inslag av överstatliga organ och beslutsformer inom dessa organisationer. Denna utveckling väcker fundamentala frågor om effektivitet, demokrati och legitimitet i en internationell kontext.

Effektivitet

Förflyttningen av makt från nationalstaten till internationella organisationer är i grunden motiverad av behovet att kunna lösa gemensamma gränsöverskridande problem. Men i vilken utsträckning lyckas internationella organisationer leva upp till dessa förväntningar? Forskningsdebatten inom detta område handlar i stor utsträckning om internationella organisationers förutsättningar att påverka staters agerande i världspolitiken. Har internationella organisationer, med alla den makt de fått, någon oberoende effekt på den politik som stater väljer att föra? Om de inte har någon sådan påverkan, kan de svårligen bidra till att lösa de samhällsproblem som de skapats för att hantera. Debatten utmärks något förenklat av tre huvudsakliga positioner.

Den första positionen gör gällande att internationella organisationer inte har någon oberoende påverkan på staters agerande. I stället återspeglar de rådande maktförhållanden och nationella politiska ambitioner. Detta tar sig ett flertal uttryck. Initiativen till institutionaliserat samarbete har historiskt ofta kommit från de dominerande staterna i världspolitiken, som USA. Beslutsproceduren i internationella organisationer tenderar att skänka störst inflytandemöjligheter till de stater som redan är mäktigast. Framförhandlandet av nya regler och normer tenderar att oproportionerligt spegla de ledande staternas intressen.

Den andra positionen har en mer positiv syn på internationella organisationers möjligheter att forma staters agerande och framhåller särskilt betydelsen av positiva och negativa incitament. Denna position utgår från antagandet att stater kalkylerar med fördelar och kostnader med internationellt samarbete. Om internationella organisationer kan göra det mer fördelaktigt att följa de gemensamma reglerna, och mer kostsamt att bryta mot samma regler, kan de påverka staters agerande i en mer samarbetsvillig riktning.

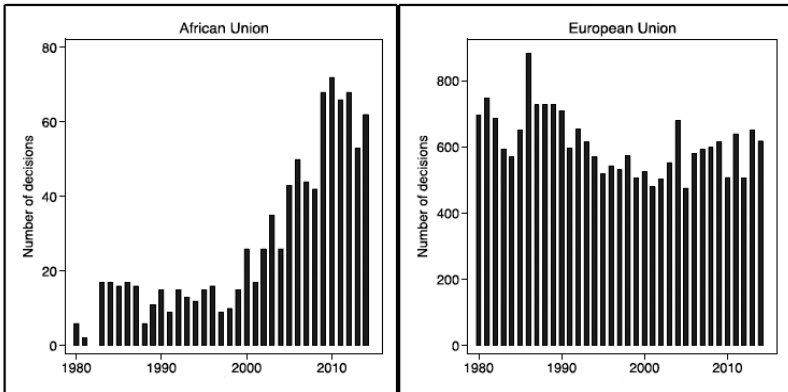
Den tredje positionen är även den positiv till internationella organisationers möjligheter att påverka staters agerande, men framhåller i stället

betydelsen av normspridning och socialisering. Denna position utgår från antagandet att stater följer lämplighetslogiker och därmed är öppna för normpåverkan. Om internationella organisationer kan sprida normer om lämpligt agerande och erbjuda arenor för socialisering av stater, kan detta medföra att stater efterlever gemensamma regler i högre utsträckning, då dessa uppfattas som rimliga och lämpliga.

Ett grundläggande dilemma i forskningen om effektivitet i internationellt samarbete är frågan om hur man bäst mäter effektivitet. Olika mått har olika styrkor och svagheter. Ett första angreppssätt är att fokusera på policyutveckling: förmår organisationen utveckla regler och normer för att hantera problemet i fråga? Ett andra angreppssätt fokuserar på genomförande: efterlevs organisationens policy av stater och icke-statliga aktörer? Ett tredje angreppssätt fokuserar på problemlösning: bidrar organisationens policy till att reducera problemet i fråga?

Inom forskningsprojektet ”Performance of International Organizations”, finansierat av Vetenskapsrådet, använder vi oss av det första måttet – policyutveckling. I projektet studerar vi policyutvecklingen inom trettio internationella organisationer under tidsperioden 1980 till 2015. Projektet kombinerar en kvantitativ analys av alla beslut fattade av organisationernas främsta beslutsorgan med en kvalitativ kodning av centrala aspekter av dessa beslut. I fokus för analysen står framför allt tre aspekter: organisationernas beslutseffektivitet, responsivitet och åtaganden.

Figur 1 visar på ett resultat från detta projekt avseende internationella organisationers beslutseffektivitet. Figuren belyser den övergripande frågan huruvida beslutseffektiviteten i internationellt samarbete varierar mellan internationella organisationer och över tiden. Denna fråga är av betydande vikt, dels eftersom beslutseffektivitet underlättar internationella organisationers försök att bemöta samhällsproblem, dels eftersom beslutseffektivitet är en faktor som delvis går att påverka genom förändringar i utformningen av internationella organisationer.



Figur 1. Antalet beslut årligen inom AU och EU 1980–2015.

Källa: Sommerer et al. 2020.

Figur 1 visar på utvecklingen i antalet beslut inom AU och EU under tidsperioden 1980 till 2015. Den tydliggör att EU överlag har en betydligt högre beslutseffektivitet än AU. Medan ministerrådet i EU fattar fler än 500 beslut per år fattar motsvarande organ i AU färre än 70 beslut per år. Samtidigt ska man vara försiktig med att dra alltför långtgående slutsatser utifrån jämförelser mellan organisationer, eftersom dessa skiljer sig åt i mandat, utformningen av beslut med mera.

Därför är kanske utvecklingen över tid och inom en och samma organisation mer intressant. I fallet AU kan vi sluta oss till att de omfattande institutionella reformer som trädde i kraft år 2002, då AU ersatte föregångaren Organization of African Unity (OAU), hade tydligt positiva effekter på beslutseffektiviteten. På motsvarande sätt kan vi sluta oss till att EU:s östutvidgning år 2004 inte hade tydligt negativa konsekvenser för EU:s beslutseffektivitet överlag, även om samarbetsproblem mellan öst och väst har gjort sig gällande på enskilda områden, som migration. En bidragande förklaring till detta mönster var en ytterligare övergång till majoritetsröstning som beslutsprincip inom EU, för att underlätta fortsatt beslutseffektivitet med 25 eller fler medlemsstater.

Demokrati

Forskningsdebatten om demokrati i internationellt samarbete utgår från den avgörande frågan om vad som händer med demokratiska värden – som deltagande, representation, ansvarsutkrävande och öppenhet – när makten förskjuts från nationell till internationell nivå. Frågan om ett eventuellt ”demokratiskt underskott” i internationellt samarbete har stått i fokus för debatten: finns det ett demokratiskt underskott i internationella organisationer, kan man göra något åt detta, och i så fall vad?

Oavsett svaren på denna fråga, kan vi konstatera att tanken på ett demokratiskt underskott på internationell nivå har fått ett väldigt stort genomslag. Medan begreppet demokratiskt underskott i praktiken inte förekom före år 1990, ökade användningen dramatiskt därefter, enligt Googles instrument Ngram. Ofta framhålls det danska folkets nej till Maastrichtfördraget år 1992 som startpunkten för en intensiv och bred debatt om EU:s eventuella demokratiska underskott – en debatt som sedermera spred sig till andra internationella organisationer, som FN, Internationella valutafonden (IMF), Världsbanken och Världshandelsorganisationen (WTO). Exakt vad det demokratiska underskottet består av beror på vilken normativ demokratiteori som ligger till grund för analysen, men ofta framhålls begränsningar på internationell nivå i termer av deltagande, representation, öppenhet och ansvarsutkrävande.

Forskningsdebatten om demokrati i internationellt samarbete kan även den beskrivas i termer av tre huvudsakliga positioner. Dessa positioner skiljer sig åt i synen på huruvida det alls finns ett demokratiskt underskott, men också i vad man i så fall kan och bör göra åt detta.

Den första positionen gör gällande att det finns ett demokratiskt underskott i internationellt samarbete, men att detta är omöjligt att åtgärda, och att man därför bör vara försiktig med att delegera makt till internationella organisationer. Enligt detta synsätt ökar förflyttningen av makt till internationell nivå avståndet mellan medborgare och beslutsarenor på ett sätt som minskar både känslan av demokratiskt deltagande och

möjligheterna till sådant. Man menar vidare att det saknas ett demos på internationell nivå – en känsla av ett sammanhållet folk – och att institutionella reformer svårligen kan förändra dessa förhållanden.

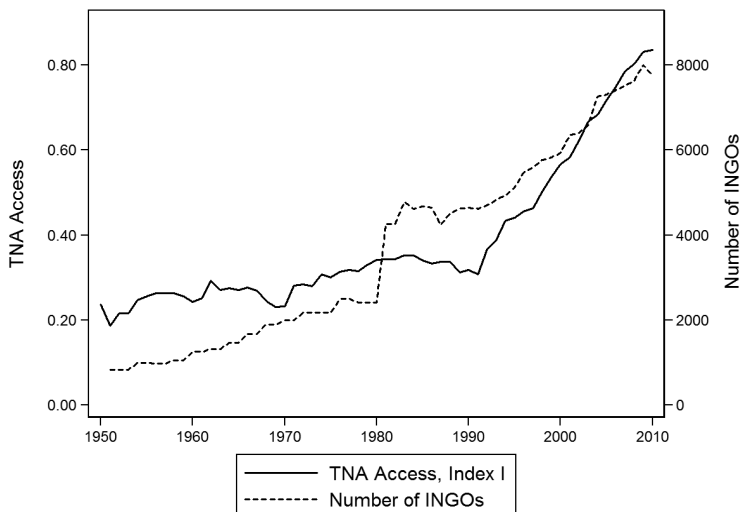
Den andra positionen menar att det inte finns något demokratiskt underskott i internationellt samarbete, om man jämför med hur demokratin i praktiken fungerar i nationella demokratier och inte med teoretiska idealmodeller. Om vi ser till hur demokratin faktiskt är organiserad i avancerade demokratier, är den föremål för avsiktliga begränsningar, exempelvis genom delegering av makt till självständiga myndigheter, domstolar och centralbanker – samma typer av institutioner som delegerats oberoende makt på internationell nivå. Vidare framhålls att internationella organisationer, som EU, visst har betydande demokratiska inslag.

Den tredje positionen gör gällande att det finns ett demokratiskt underskott i internationellt samarbete, och att detta är både möjligt och önskvärt att åtgärda genom reformer. Detta utgör den vanligast förekommande positionen i debatten. Men analysen av det demokratiska underskottet skiljer sig åt mellan forskare, med utgångspunkt i olika normativa demokratiteorier, med resultat att de föreskriver olika och delvis konkurrerande institutionella lösningar, däribland ett ökat inslag av deliberativa processer, en utveckling mot federala institutioner, en återgång till konfederalt samarbete, eller en systematisk involvering av civilsamhället i beslutsfattandet.

I forskningsprojektet ”Transaccess”, finansierat av Europeiska forskningsrådet, fördjupade vi oss i de empiriska förutsättningarna för en demokratisering av internationellt samarbete genom en ökad involvering av civilsamhället, ibland kallat för civilsamhälledemokrati, transnationell demokrati eller *stakeholder*-demokrati. Projektet tog sig an den övergripande frågan om var, hur, varför och med vilka konsekvenser som internationella organisationer erbjuder civilsamhället möjligheter till deltagande i politikutformningen. Projektet kartlade de institutionella mekanismerna för civilsamhälledeltagande i 298 organ inom 50 internationella organisationer under tidsperioden 1950 till 2010. Med institu-

tionella mekanismer avses formella procedurer eller informella praktiker som tillåter deltagande för civilsamhället, exempelvis i form av en rätt att yttra sig i förhandlingar, att medverka i genomförandet av politiken eller att bidra till övervakningen av staternas efterlevnad av politiken. Projektet kombinerade kvalitativ och kvantitativ analys av internationella organisationers ökande öppenhet mot civilsamhället, och utmynnade bland annat i en samförfattad monografi (Tallberg et al. 2013).

Figur 2 visar på ett resultat från detta projekt avseende förutsättningar för civilsamhället att delta i internationellt beslutsfattande. Figuren skildrar utvecklingen av antalet internationellt verksamma NGOs (*non-governmental organizations*) och projektets index över institutionella mekanismer för civilsamhällets deltagande (*TNA access*). Figuren visar hur det internationella civilsamhället inte enbart har ökat i omfattning under denna period, utan också fått betydligt bättre tillgång till internationella beslutsarenor. Medan öppenheten hos internationella organisa-



Figur 2. Antalet internationella NGOs och graden av öppenhet hos internationella organisationer 1950–2010. Källa: Tallberg et al. 2013, s. 6.

tioner endast ökade svagt mellan 1950 och 1990, växte den dramatiskt efter det kalla krigets slut. Det finns i dag väldigt få internationella organisationer som inte i någon utsträckning ger civilsamhället möjligheter att delta i policyprocessen. Samtidigt visade projektet hur denna öppenhet även fortsatt varierar mellan politikområden och policyprocessens olika faser, samt hur denna variation bäst förklaras.

Legitimitet

Forskningsdebatten om legitimitet utgår från konstaterandet att politiska institutioner inte enbart behöver vara effektiva och demokratiska, utan också åtnjuta medborgarnas förtroende. Med legitimitet avses här medborgares uppfattning att politiska institutioner utövar makt på ett lämpligt sätt, vilket sätter fokus på medborgares attityder och handlingar. Denna konceptualisering utgår från Max Webers syn på legitimitet och benämns i forskningen ofta som sociologisk, till skillnad från normativ legitimitet, som avser huruvida en politisk institution kan betraktas som legitim i ljuset av hur väl den uppfyller vissa på förhand fastställda normativa kriterier.

En central fråga i forskningsdebatten handlar om källorna till legitimitetsuppfattningar: vilka faktorer förklarar varför medborgare har mer eller mindre förtroende för internationella organisationer? I debatten framhålls vanligtvis fyra olika förklaringar, som bäst betraktas som kompletterande.

Den första förklaringen tar fasta på internationella organisationers institutionella kvaliteter. Den gör gällande att medborgare i större utsträckning finner internationella organisationer legitima om dessa organisationer möter medborgarnas förväntningar, både i termer av hur de är organiserade och vad de tillhandahåller. Med direkt anknytning till föregående teman betonas ofta demokratisk organisering och effektiv problemlösning som viktiga källor till legitimitet.

Den andra förklaringen betonar medborgares nytta av globaliseringens konsekvenser. Den gör gällande att medborgare i olika utsträckning

är vinnare och förlorare i den globaliseringsprocess som internationella organisationer bidragit till och representerar. Vanligtvis förväntas medborgare med högre utbildning, bättre ekonomiska förutsättningar och större politisk medvetenhet vara mer positivt inställda till internationellt samarbete.

Den tredje förklaringen lägger tonvikten vid medborgares sociala identiteter och värderingar. Den hävdar att medborgare som har mer kosmopolitiska identiteter, till skillnad från nationella identiteter, är mer benägna att se internationella organisationer som legitima politiska arenor. Den menar vidare att medborgare som i större utsträckning har gröna, alternativa och liberala (GAL) värderingar torde ha större förtroende för internationella organisationer än medborgare med traditionella, nationalistiska och auktoritära (TAN) värderingar.

Den fjärde förklaringen betonar medborgares användning av kognitiva genvägar. Den framhåller att de flesta medborgare endast har vaga uppfattningar om internationella organisationer. För vägledning tenderar de därför att lyssna till eliter i samhället som de har förtroende för, däribland politiska partier. Forskningen visar även att medborgare utgår från sin tillit till nationella politiska institutioner när de söker bilda sig en uppfattning om internationella organisationer.

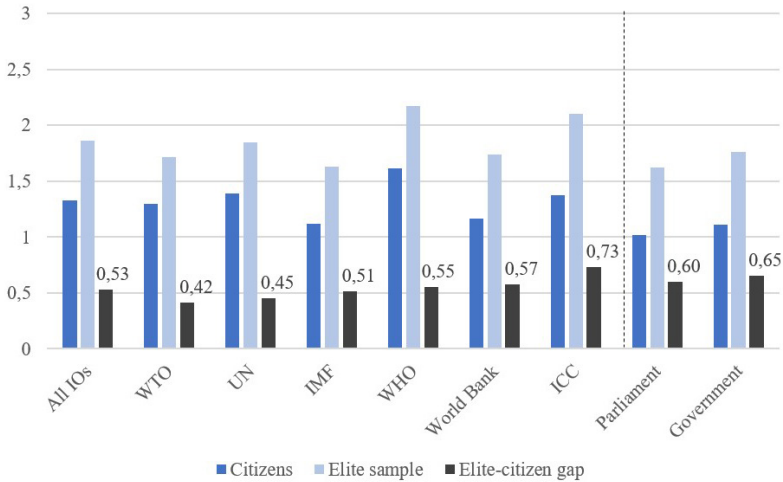
Inom forskningsprogrammet ”Legitimacy in Global Governance”, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond, genomför vi för närvarande den mest omfattande undersökningen hittills av internationella organisationers legitimitet. Utgångspunkten för programmet är den övergripande frågan i vad mån, varför och med vilka konsekvenser som internationella organisationer uppfattas som legitima. Programmet spänner över tre teman: källor till legitimitet, legitimerings- och delegitimeringsprocesser samt konsekvenser av legitimitet. Inom alla tre teman genomför vi komparativa analyser mellan organisationer över tid och mellan grupper i samhället. Tidigt i programmet publicerades en forskningsantologi som syftade till att sätta dagordningen för framtida forskning om legitimitet (Tallberg et al. 2018).

I en del av detta program undersöker vi förekomsten av ett eventuellt legitimitetsgap mellan medborgare och eliter. Är det så att eliter i samhället i allmänhet har högre förtroende för internationella organisationer än medborgare i gemen? Statsvetenskaplig forskning ger oss å ena sidan anledning att tro att så borde vara fallet, eftersom eliter tenderar att dra större nytta av globaliseringen och ha mer kosmopolitiska identiteter. Å andra sidan brukar forskningen peka på ett ömsesidigt påverkansförhållande mellan medborgares och eliters åsikter, vilket skapar förväntningar om små eller inga skillnader.

Figur 3 visar att det mycket riktigt finns ett legitimitetsgap mellan medborgare och eliter, där de senare inbegriper såväl politiska eliter (politiker, tjänstemän) som samhällseliter (civilsamhälle, akademi, media och näringsliv). Jämförelsen grundar sig på en enkätundersökning med 860 elitpersoner i sex länder, genomförd av forskningsprogrammet under åren 2017–2019, samt en enkätundersökning med medborgare i samma länder, genomförd av World Values Survey under samma tidsperiod. För alla de sex internationella organisationer som omfattas har eliter i genomsnitt högre förtroende för dem än medborgare i allmänhet. Men detta mönster sträcker sig även till förtroendet för nationella politiska institutioner – regeringen och parlamentet. I den mån gapet mellan medborgare och eliter tyder på en legitimitetskris, gäller denna för politiska institutioner i allmänhet, såväl internationella som nationella.

Avslutning

Vilka är förutsättningarna för att säkra effektivitet, demokrati och legitimitet i internationell politik? Utmaningarna är i flera fall större internationellt än nationellt. På internationell nivå försvåras effektiviteten av intressekonflikter av en annan magnitud nivå jämfört med på nationell nivå. Demokratin är svår att direkt överföra till internationella organisationer och fordrar nya institutionella lösningar. Legitimiteten kräver att medborgarna hyser förtroende för institutioner som alltjämt



Figur 3. Förtroende för internationella organisationer hos medborgare och eliter.
Källa: Verhaegen et al. 2020.

uppfattas som mer avlägsna. Likväl är inte bilden från forskningen alltigenom negativ, utan innehåller också positiva tecken.

Effektiviteten i internationellt samarbete tycks kunna påverkas av faktorer som ligger inom beslutsfattares räckvidd och som kan sammanfattas under rubriken institutionell utformning. Bindande normer och regler ökar sannolikheten att gemensamma intensioner översätts i handling. Majoritetsröstning som beslutsprincip ökar förutsättningarna för stater att komma överens om gemensam politik. Övervakning, tvistelösning och kapacitetsbyggande gör det mer sannolikt att stater följer framförhandlade regler. Men förslag att utveckla internationella organisationer i denna riktning är ofta politiskt svårsmälta, eftersom de krockar med önskemål om bibehållen nationell suveränitet och handlingsfrihet.

Demokratin i internationellt samarbete förefaller möjlig att stärka genom reformer som ökar förutsättningarna för deltagande, representation, öppenhet och ansvarsutkrävande. De senaste decennierna visar på

ökande möjligheter för civilsamhället att delta i internationella policy-processer, på ökad insyn i internationella organisationers beslutsfattande, på mer utvecklade mekanismer för ansvarsutkrävande och på skapandet av fler parlamentariska församlingar i anslutning till internationella organisationer. Samtidigt vinner illiberala stater och ledare mark runtom i världen, vilket väcker frågor om möjligheterna att bibehålla och utöka existerande demokratiska landvinningar på internationell nivå.

Legitimiteten för internationellt samarbete tycks huvudsakligen stabil och fullt jämförbar med legitimiteten hos nationella politiska institutioner. Tidsserier visar på relativt konstanta förtroendenivåer för centrala internationella organisationer som FN och EU, och det finns än så länge få empiriska bevis för den genomgripande legitimitetskris som ofta förfäktas. Samtidigt kan vi konstatera att medborgare har lägre förtroende för såväl nationella som internationella institutioner än vad eliter har, vilket utnyttjats skickligt av anti-globalistiska populisterna världen över. Det är en öppen fråga om folks förtroende för politiska institutioner kommer att kunna förbli intakt i det politiska klimatet.

Sammanfattningsvis tycks frågan om effektivitet, demokrati och legitimitet bortom nationalstaten präglas av en paradox: medan allt mer makt förflyttas till internationell nivå, formas förutsättningarna för internationell effektivitet, demokrati och legitimitet alltjämt av aktörer och förhållanden på nationell nivå.

Inträdesföredrag den 4 februari 2020

R E F E R E N S E R

- HOOGHE, L., G. MARKS, T. LENZ, J. BEZUIJEN, B. CEKA & S. DERDERYAN 2017. *Measuring International Authority. A Postfunctionalist Theory of Governance*, Volume III, Oxford: Oxford University Press.
- PEVEHOUSE, J.C.W., T. NORDSTROM, R.W. MCMANUS & A.S. JAMISON 2019. "Tracking Organizations in the World: The Correlates of War IGO Version 3.0 Datasets", *Journal of Peace Research* Online First.
- SOMMERER, T., T. SQUATRITO, J. TALLBERG & M. LUNDGREN 2020. "Decision-Making in International Organizations: Institutional Design and Performance", opublicerat föredrag.
- TALLBERG, J., T. SOMMERER, T. SQUATRITO & C. JÖNSSON 2013. *The Opening Up of International Organizations. Transnational Access in Global Governance*, Cambridge: Cambridge University Press.
- TALLBERG, J., K. BÄCKSTRAND & J.A. SCHOLTE (red.) 2018. *Legitimacy in Global Governance. Sources, Processes, and Consequences*, Oxford: Oxford University Press.
- VERHAEGEN, S., J.A. SCHOLTE & J. TALLBERG 2020. "Explaining Elite Perceptions of Legitimacy in Global Governance", opublicerat föredrag.